

T.C.
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü

SAYI : B.18.0.ÇYG.0.04.00.01/

KONU: Katı Atık ve Atıksu Yönetimi

DAĞITIMLI

GENELGE
(2004/12)

Ülkemizdeki mevcut Belediyelere ait sadece 16 adet düzenli depolama tesisi ve bir adet kompost tesisi hizmete girmiş ve evsel atıkların yaklaşık % 34'ü mevzuata uygun olarak bertaraf edilirken kalan % 66'sı gelişigüzel depolanmaktadır. Aynı şekilde Türkiye genelinde 3225 belediyeden 44 tanesinde fiziksel, 65 tanesinde biyolojik, 3 tanesinde ileri arıtma mevcuttur. Bu belediyelerin 1879'unda kanalizasyon sistemi mevcut olup, diğerlerinde kanalizasyon sistemi yoktur. 2001 yılı içerisinde belediye teşkilatı olan yerleşim yerlerinde nüfusun % 73'üne kanalizasyon şebekesi ile hizmet götürülmüştür. Kanalizasyon şebekelerinden yılda toplam 2,73 milyar metreküp atıksu deşarj edilmiş olup bu atıksuyun yalnızca % 44,27'si arıtılabilmektedir.

Katı atıkların toplanması, taşınması, geri kazanılması ve bertarafı ile Kanalizasyon ve Arıtma Tesislerinin yapımı ve işletilmesi görevi 1580 sayılı Belediyeler Kanunu ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyeleri Kanunu ile Belediyeler ile Büyükşehir Belediyelerine verilmiştir.

Ayrıca 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 8. maddesine göre; "her türlü atık ve artığı, çevreye zarar verecek şekilde, ilgili Yönetmeliklerde belirlenen standartlara ve yöntemlere aykırı olarak doğrudan ve dolaylı biçimde alıcı ortama vermek, depolamak, taşımak, uzaklaştırmak ve benzeri faaliyetlerde bulunmak yasaktır. Kirlenme ihtimalinin bulunduğu durumlarda ilgililer **kirlenmeyi önlemekle; kirlenmenin meydana geldiği hallerde kirlen, kirlenmeyi durdurmak, kirlenmenin etkilerini gidermek veya azaltmak için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdürler.** Çevre Kanunu'na istinaden 04.09.1988 tarih ve 19919 sayı ile çıkartılan Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliğinin 26. maddesine göre; endüstriyel atıksuların toplanması ve bertarafından tesis sahibi sorumludur.

Bakanlığımız olarak su kirliliğinin önlenmesi amacıyla çıkartılan Kanun ve Yönetmeliklerin uygulanabilmesi amacıyla;

27.09.1994 tarih ve 1640-5516 sayılı Genelge yayınlanmış olup bu kapsamında Atıksu Arıtma Tesisi olmayan işletmelerin atıksu arıtma tesislerini kuracaklarına ilişkin iş termin planlarının Valiliğe sunmaları, arıtma tesisi olanların ise deşarj izin belgelerini almaları, hususunda Valilikler talimatlandırılmıştır.

**T.C.
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü**

10.09.1997 tarih ve 3149-5904 sayılı 1997/15 nolu Çevre Kirliliği Kontrolü Genelgesi ile; kanalizasyon sistemleri ve atıksu arıtma tesisleri bulunmayan yerleşim birimlerindeki Belediyelerin bu eksikliklerini en kısa sürede giderecek şekilde çalışmalara başlamaları, arıtma tesisi mevcut olanların yönetmeliklerde belirlenen esasları sağlayacak şekilde sürekli çalıştırılması hususlarında Valilikler talimatlandırılmıştır.

24.04.1998 tarih ve 1423 -2955 sayı ile İçişleri Bakanlığımıza Kanalizasyon ve Arıtma Tesisleri hakkında bir yazı yazılarak Kanunen yapmakla yükümlü oldukları kanalizasyon ve atıksu arıtma tesislerini kurmayanlar hakkında yasal işlemlerin yapılması istenmiştir.

Ayrıca 27 Şubat 2004 tarih ve 1896 sayılı Atıksu Arıtma Tesisi Proje Onayı hakkında bir Genelge (2004/3) yayımlanmıştır. Bu Genelge ile Bakanlığımız, atıksu sektöründe birikim sahibi resmi ve özel paydaşlarla birlikte gerekli stratejileri belirlemek ve uygulamada birlik sağlamak maksadıyla proje onay çalışmalarını yürütmektedir. Bu doğrultuda, Türkiye'de evsel ve endüstriyel deşarjlarda gerekli standartları sağlayacak, yatırım ve işletim maliyeti düşük uygun arıtım teknolojilerinin seçilmesi ve uygulanması hedeflenmektedir.

2872 Sayılı Çevre Kanuna istinaden hazırlanan, Katı Atıkların Kontrolü Yönetmeliği 14.03.1991 tarih ve 20814 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiş olup, atık yönetimi konusunda belediyelerin yapmış olduğu çalışmalar denetlenmekte ve ilgili mevzuat doğrultusunda yönlendirilmektedir.

Bakanlığımız konu üzerinde büyük bir hassasiyet ve titizlikle durmakta olup, bu kapsamda;

03.12.2003 tarih ve 3374 sayılı 2003/8 nolu Bakanlık Makamının Genelgesi ile; bölgesel işbirliği (Belediyeler Birliği) oluşturulmasının büyük önem taşıdığı, il dahilinde işbirliği yapabilecek belediyelerin belirlenmesi, ilgili kurum/kuruluşların koordinasyonunun sağlanarak alternatif katı atık depolama alanlarının belirlenmesi gerektiği, vahşi atık depolama alanlarının ise Katı Atıkların Kontrolü Yönetmeliği ve katı atık depo sahalarının yönetimi ile ilgili yönerge doğrultusunda kapatılarak rehabilite çalışmalarının başlatılması gerektiği yönünde tüm Valilikler talimatlandırılmıştır.

23.06.2004 tarih ve 6146-32762 sayılı 2004/7 nolu Bakanlık Makamının Genelgesi ile; ülkemiz için uygun olmayan teknolojiler belediyelere pazarlanmaya çalışıldığı, bu nedenle, ülkemiz gerçeklerine uymayan ve işletilmesi mümkün olmayan eski, pahalı veya deneme aşamasındaki yöntemler katı atık yönetimini hizmetlerine ilişkin arayış içerisinde olan belediyelerce çözüm olarak görülmeye başlandığı, bu durumun da ileride dahi telafisi mümkün olmayan sorunlara yol açtığı vurgulanarak atıkların kaynağında en aza indirilmesi, sınıflara ayrılması, toplanması, taşınması, geçici depolanması, geri kazanılması, bertaraf edilmesi, yeniden kullanılması, arıtılması, enerjiye dönüştürülmesi ve nihai depolanması konularında yürütülen faaliyetlerin planlanması aşamasından başlayarak nihai bertarafına kadar yapılacak çalışmalardan Bakanlığımızın bilgilendirilmesi ve faaliyetlerin Bakanlığımızın koordinasyonunda yürütülmesi gerektiği tüm Valiliklere bildirilmiştir.

T.C.
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü

27.10.2004 tarih ve 10913-57265 sayılı yazımız ile ise, Katı atık Düzenli Depolama Tesislerinin gerçekleştirilmesinde en önemli etken olarak belirlenen yer seçimi konusunda Bakanlığımız gerekli koordinasyonu yapacağı, bu kapsamda sıkıntı yaşayan illerimize her konuda destek sağlanacağı, İçişleri Bakanlığı, Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Turizm ve Kültür Bakanlığı ve tüm Valiliklere bildirilmiştir.

Ancak, katı atık ve atıksu sorununun çözümü sadece Bakanlığımız çalışmalarını ile çözülmesi mümkün olmayıp, ilgili bütün tarafların konuya sahip çıkması ile gerçekleştirilebilecektir. Bilindiği üzere 26.09.2004 tarih ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun amacı kişi hak ve özgürlüklerini, kamu düzen ve güvenliğini, hukuk devletini, kamu sağlığını ve **çevreyi**, toplum barışını korumak, **suç işlenmesini önlemektir**. Kanunda, **bu amacın gerçekleştirilmesi için ceza sorumluluğunun temel esasları ile suçlar, ceza ve güvenlik tedbirlerinin türleri** düzenlenmiş olup çevre kirlenmesine ilişkin cezalar **181. ve 182. maddeleri** ile sorumluların hapis cezası ile cezalandırılmasına varacak şekilde düzenlenmiştir.

Katı atık ve atıksu yönetimi konusunda belediyelerimizin faaliyetleri ve mevcut alt yapı göz önünde bulundurularak "Çevrenin kasten kirlenmesi" başlıklı **181 inci maddesinin birinci fıkrası** ile "Çevrenin taksirle kirlenmesi" başlıklı **182 nci maddesinin birinci fıkrası** yayımı tarihinden itibaren **iki yıl sonra, yürürlüğe girmesi uygun görülmüştür**.

İleride telafisi mümkün olmayacak sorunlarla karşılaşılabilmesi için **Bakanlığımız ile gerekli koordinasyon içerisinde katı atık ve atıksu sorununun mer'i mevzuat çerçevesinde çözülmesi** gerekmekte olup, Bakanlığımızca teknik konular ve ilgili mevzuatlar çerçevesinde destek sağlanacaktır. Aksi durumda gerekli bertaraf tesislerini yapmayanlar hakkında **Türk Ceza Kanununun ilgili maddelerine göre işlem yapılması kaçınılmazdır**.

Bu kapsamda Valiliğinizce ilgili belediyelere gerekli duyuruların yapılması ve konunun hassasiyetle takip edilmesi hususunda bilgilerinizi ve gereğini arz/rica ederim

Osman PEPE
Çevre ve Orman Bakanı

DAĞITIM

Gereği:

Tüm Valiliklere

Bilgi:

-İçişleri Bakanlığına

-Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına